

Rynek zbóż - stan i perspektywy

Tadeusz Plichta

Polska zajmuje drugie miejsce w Unii Europejskiej (po Francji) pod względem powierzchni uprawy zbóż. W zbiorach plasujemy się na trzecim miejscu (po Francji i Niemczech). W naszym kraju największym zainteresowaniem producentów cieszy się uprawa pszenicy i pszenżyta. Powierzchnia zasiewów zbóż mieści się w granicach 7500 tys. ha. Taki stan utrzymuje się od lat, jednak udział poszczególnych gatunków w obrębie tej liczby bywa zróżnicowany.

Popularność uprawy zbóż w Polsce wynika z warunków klimatyczno-glebowych, ze stosunkowo prostej produkcji, względnie niskiej pracochłonności, łatwości przechowywania i transportu ziarna oraz sprzedaży.

Sytuacja na rynku zbóż ma istotne znaczenie dla całej gospodarki żywnościowej. Sektor zbożowy, dostarczający podstawowego surowca do produkcji pasz, w dużym stopniu decyduje o ekonomicznych warunkach produkcji zwierzęcej, w tym szczególnie żywca wieprzowego i drobiowego.

Krajowe zapotrzebowanie na zboża od lat wynosi 27 - 28 mln ton. Głównymi czynnikami, decydującymi o zmianie poziomu krajowego zużycia zbóż w poszczególnych latach, są cykliczne wahania pogłowia trzody chlewnej oraz rosnąca produkcja drobiu. Spożycie zbóż wykazuje tendencję spadkową. Natomiast zużycie przemysłowe ziarna systematycznie rośnie, chociaż jego udział w całkowitym zagospodarowaniu zbóż nadal jest niewielki.

Sezon 2015/16 cechował się wysoką podażą zbóż zarówno w skali globalnej, jak i samej Unii. W sezonie 2016/17 zapowiada się kolejny urodzaj zbóż. Łagodna

zima wpłynęła na dobre warunki przezimowania zbóż ozimych. Unia spodziewa się co prawda mniejszych zbiorów niż w poprzednim sezonie, nadal jednak stosunkowo wysokich - 301,1 mln ton (według SG), w tym pszenicy miękkiej - 144,7 mln ton, jęczmienia 60,5 mln ton, a kukurydzy - 63,4 mln ton.

W sezonie 2015/16 Unia po raz kolejny odnotowuje wysoki eksport zbóż. Dotyczy to zwłaszcza pszenicy miękkiej i jęczmienia. Na podkreślenie zasługuje fakt rozszerzenia rynków zbytu. Według KE, w sezonie 2015/16 unijny eksport pszenicy osiągnie 30,3 mln ton, a zbóż paszowych - 14,4 mln ton, co daje wywóz zbóż wynoszący 44,7 mln ton.

Prognozy dotyczące unijnego eksportu pszenicy w sezonie 2016/17 nie są niższe niż w trzech poprzednich sezonach, jednak powyżej odnotowanego w sezonie 2012/13. KE w marcowej prognozie przewiduje eksport pszenicy na 28,3 mln ton, a zbóż paszowych na 12,4 mln ton. Oznacza to eksport w wysokości 10,7 mln ton, a kukurydzy w wysokości 2 mln ton.

Do czynników działających na korzyść eksportu zbóż w UE w sezonie 2016/17 należy zaliczyć: aprecjację dolara amerykańskiego (obniżającą konkurencyjność eksportu z USA), a także spodziewany znaczny spadek produkcji pszenicy na Ukrainie (skutki jesiennej suszy w uprawach ozimych).

W sezonie 2016/17 perspektywy eksportu zbóż z Polski w dalszym ciągu są dobre, o ile nie zmieni się obecna sytuacja i czynniki sprzyjające eksportowi z Unii będą kontynuowane.

W sezonie 2016/17 światowy bilans zbożowy będzie prawdopodobnie ponownie „ciężki”, w związku z zarówno dobrymi wynikami produkcyjnymi oraz wysokim zapasom końcowym. Według IGC (raport marcowy), globalna produkcja zbóż wyniesie 1 997 mln ton, tj. o 2,9% mniej niż sezon wcześniej. Zbiory pszenicy w skali świata są prognozowane na 713 mln ton, tj. o 2,9% mniej niż w sezonie 2015/16, natomiast kukurydzy na 993 mln ton, co oznacza utrzymanie ich na takim samym poziomie co w poprzednim sezonie i o 4% powyżej zapasów sprzed dwóch sezonów.

Opracowano na podstawie materiałów ARR

